

Knihy

Malíř, F., Ostrý, V. a kolektiv autorů
Vláknité mikromycety (plísňe),
mykotoxiny a zdraví člověka
NCO NZO, Brno 2003
349 stran, ISBN 80-7013-395-3, náklad
500 výtisků

V prosinci 2003 vyšla velmi zajímavá odborná publikace zabývající se z hlediska lidského zdraví závažnou problematikou mykotoxinů. Na vytvoření publikace se podílelo osm autorů z renomovaných pracovišť České republiky.

V úvodních kapitolách publikace popisují autoři **význam plísní pro lidské zdraví**. Podávají souhrnné informace o charakteristice plísní z oblasti systematiky, morfologie, metabolismu, rozmnožování atd. Zdůrazňují jejich význam v pracovním a v životním prostředí člověka a podávají některé méně známé informace z této problematiky.

Další kapitoly obsahují **charakteristiku a význam mykotoxinů**. V této části publikace jsou předkládány informace o úloze mykotoxinů v dějinách lidstva, je popsán jejich objev a okolnosti ovlivňující jejich produkci v potravinách a jejich šíření. Současně je zde podána velmi obšírná informace o toxických účincích jednotlivých mykotoxinů na lidské zdraví.

Vzhledem k tomu, že autoři publikace pracují na pracovištích zabývajících se výzkumem mykotoxinů, neopomněli uvést i informace o **metodách stanovení mykotoxinů**, správné laboratorní praxi při manipulaci s nimi a o ochraně zdraví a prevenci výskytu mykotoxinů. Závěrečná kapitola poskytuje praktické informace o likvidaci plísní. Jsou v ní

uvedeny metody a **postupy dezinfekce a dekontaminace** a popsány konkrétní případy likvidace plísní na různých typech pracovišť.

Kniha je vybavena rozsáhlým seznamem doporučené literatury a seznamem zkratek. Čtenář může postrádat rejstřík odborných termínů.

V knize je představena řada osobností, které se v oblasti výzkumu plísní a jejich významu pro člověka zasloužily. Představují se zde i samotní autoři, což je v českých publikacích méně obvyklé, ale naprosto správné.

Publikace je napsána srozumitelně i pro laiky. Základní text je přehledně členěn a je doplněn o řadu informací, které text oživují, doplňují nebo uvádějí čtenáře do širších souvislostí. V publikaci jsou uvedeny informace, které se přímo či nepřímo dotýkají i ječmenářství, sladovnictví a pivovarnictví. Lze ji doporučit všem, kteří musí ve své práci řešit problémy spojené s plísními a s mykotoxiny nebo mají o danou problematiku zájem. Publikaci lze zakoupit na adrese: NCO NZO prodejna skript, Vinařská 6, 656 02 Brno za 500 Kč.

V. Psota

Stanislav Rozsypal a kolektiv autorů
Nový přehled biologie
Scientia, spol. s r.o., Praha, září 2003
ISBN 80-7183-268-5

Výpravná, téměř osmisetstránková publikace formátu B5 v barevném provedení, shrnující současný stav vědění o všem, co souvisí s životem na naší planetě, není novým projektem. První kniha tohoto druhu (Miroslav Fendrych – Přehled biologie) vyšla již v roce 1932. Do roku 1947 se dočkala čtyř vydání. Po čtyřicetileté pauze na ni v roce 1987 navázala stejnojmenná publikace, editovaná RNDr. Jarmilou Mladou. Ta vyšla v doplněné

reedici ještě v roce 1994, a třetí vydání následovalo o čtyři roky později. Nový přehled biologie vyšel ze zcela nového zpracování, na kterém se podílely tři desítky autorů a téměř stejný počet lektorů (naš obor reprezentoval Ing. Vratislav Psota, CSc.).

Kniha je sestavena podle logického plánu. Po úvodním vymezení rozsahu problematiky, taxonomických pravidel a dalších obecných otázkách je postupováno od jednodušších po složitější organismy – od buňky ke člověku. V dalších částech je pojednána dědičnost, organismy a jejich vztah k prostředí a evoluční biologie. Všechny kapitoly mají bohatý obrazový doprovod, pro jednoduché nalezení jsou v pravém horním rohu umístěny barevné hmatníky. Kvalita obrázků i papíru odpovídá výpravnosti celé publikace.

Dominantní část obsahu, pokrývající 380 stran (téměř polovinu), je kapitola 5 s názvem Eukarya. Jde v podstatě o přehled živých organismů od prvoků po savce. V novém pojetí se dělí na pět říší – prvoci, chromista (sem patří např. řasy), rostliny, houby a živočichové, přičemž největší pozornost je věnována poslední, pro běžného člověka nejzajímavější, říši živočichů.

Je samozřejmé, že v takto vymezené a rozsahem omezené publikaci nelze hledat údaje o jednotlivých druzích, účelem bylo zjevně poskytnout základní a současný stavu vědění odpovídající souhrn informací (např. taxonomie prochází neustálými změnami již po řadu desetiletí). Jak je v publikacích tohoto typu zvykem, nechýbí rejstřík, přehled vyobrazení a doporučená literatura k jednotlivým tématům. Publikaci lze doporučit každému, kdo má širší zájem o uvedenou problematiku nebo se zajímá o souvislosti mezi jednotlivými obory biologických věd. Specialisté si musí samozřejmě svou knihovnu obohatit o příslušné monografie a úžeji vymezené publikace.

F. František

Výčepní mají nového krále

Kongresové centrum hotelu Voroněž v Brně 1. března 2004. Galavečer pivovarníků a sladovnicků. Slavnostní chvíle – vyhlášení vítězů soutěže, v níž již poosmé nejlepší výčepní z celé České republiky poměřili své dovednosti v zacházení s pivní pipou v boji o titul **Král výčepních 2004**.

Dvacet nejlepších porovnávalo v tento den ve finálovém kole v Brně svou zručnost v řemesle s dlouhou tradicí (vždyť povolání hostinského provází naši civilizaci již po staletí), které je navíc pro pivovarské tak důležité – je přece starou známou pravdou, že špatný hostinský může zkazit i sebelepší pivo. To se ovšem v žádném případě netýkalo účastníků soutěže. Z dramatického souboje vzešel jako **vítěz Petr Macko z pohostinství U Schildů v Oslavanech**. Získal tak titul Král výčepních České republiky pro rok 2004. Na **druhém** místě se umístil **Roman Jerych z restaurace U Kastnerů v Ústí nad Labem**, **třetí** příčku obsadila **Veronika Vítová z restaurace Dělnický dům v Zastávce u Brna**.

Slavnostní vyhlášení vítězů však bylo jen třetinou na dortu celé akce, které předcházela téměř dvouměsíční maratón jednotlivých kol soutěže. Základní – regionální kola odstartovala v druhé polovině ledna, a kvalifi-

kovalo se z nich po třiceti soutěžících do dvou kol oblastních, která proběhla 17. února v Plzni a 19. února v Brně. Odtud postoupilo

dvacet nejlepších výčepních do brněnského finále – mezi nimi také dvě ženy, kromě bronzové Veroniky Vítové ještě Monika Želiezková z Hradce Králové.

Úkol soutěžících je zdánlivě jednoduchý: načepovat pivo do „třetinky“ (světlý ležák) a do „püllitru“ (světlé výčepní), vždy v předepsaném časovém limitu. O úspěchu účastníků soutěže rozhoduje porota, která přísně hodnotí načepované pivo podle následujících měřítek: první dojem, pevnost pěny, stav a tvar „pivní čepice“, celkový dojem a samozřejmě přesná míra. Protože soutěž má za úkol předvést řemeslně perfektně zvládnuté čepování, techniky jako od fouknutí pěny či její propichování jsou nepřipustné, stejně jako servírování piva porotě bez podtáčku či bez úsměvu.

Generálním garantem soutěže, která je podpůrnou akcí projektu České pivo a doprovodnou akcí veletrhu SALIMA, je Český svaz pivovarů a sladoven, odbornými guaranty a spolupořadateli byly společnosti Starobrno, a. s., Plzeňský Prazdroj, a. s., Drinks Union, a. s., Královský pivovar Krušovice, a. s., Veletrhy Brno, a. s., Thermotechnika Bohemia s. r. o., Sahm, s. r. o., Linde Technoplyn, a. s. a Interhotel Voroněž a. s. Hlavním organizátorem byl již poosmé SNIP&CO.

več